

یاد مانده ها

از نصرت الله نوح
(۱۳۵)

www.safinehnooh.com

نظری گذرا به تأثیر تجربی - علمی ایران (۶)

روزنامه اقدام و نمایشنامه پرنده آبی

روزنامه قیام ایران با مدیریت روانشاد عباس خلیلی (پدر غزلبانوی شعر فارسی سیمین بهبهانی) نویسنده و مترجم مشهور آن روزگار با اینکه خطی نسبتاً ضدچپ داشت و غالباً با گروه مخالف خود درگیر بود پیرامون فعالیت و هنرنویسین عدالت و انصاف را مراعات کرد و مطلبی پیرامون نمایشنامه «پرنده آبی» در تاریخ دوم آذر ماه سال ۱۳۲۷ شماره ۴۴۲ در روزنامه منتشر نمود. اکنون (فروردین ماه سال ۱۳۸۷) که این مطلب را می خوانید شصت سال از انتشار آن مقاله گذشته است و همه مدعیان و دوستداران و مخالفان آنروز، روی در تقاب خاک کشیده اند. با درود به روان همه آنها و عباس خلیلی روزنامه نگار صدر مشروطیت، مقاله او را به نقل از تاریخ تأثیر ایران برایتان نقل می کنم:

اجرای پرنده آبی در تأثیر فردوسی

دکور نمایش که سازنده اش ناپلئون سروریان بود، برای تماشاگران ایرانی جالب و تازه بود. نوشین نیز می بایست در طراحی صاحب نظر بوده باشد، زیرا وی به اتفاق لرتا و خیرخواه، نمایش پرنده آبی، به کارگردانی استانیس لافسکی را هنگام حضور در جشنواره سال ۱۹۳۶ مسکو مشاهده نموده بود.

نمایش پرنده آبی بی شرکت اعضای اصلی تروپ، خلیلی متوجه کیشه تأثیر نکرد و نمایش مانند برنامه های گذشته با اقبال مواجه شد.

تأثیر فردوسی با آوردن یک نمایشنامه فانتزی بر روی صحنه فصل جدیدی در تاریخ تأثیر ایران می گشاید. این نمایشنامه ایست که تأثیرهای بزرگ دنیا در نمایش آن دچار تردید می شوند- هنوز کسی نتوانسته است همه تابلوهای این نمایشنامه را به روی صحنه تأثیر بیاورد.

تأثیر فردوسی پس از تعطیل فصلی که بیش از انتظار طولانی بود اکنون بار دیگر افتتاح می شود.

دیشب نخستین شب نمایش دوره زمستانی مقامی را که شایسته اوست در میان هنردوستان به دست آورد، یا بهتر بگویم ایجاد کرد.

اکنون خوب می داند مردم از او چه انتظاراتی دارند از این رو نخستین برنامه خود را از میان دشوارترین و در همان حال زیباترین نمایشنامه ها برگزیده است.

در دوره گذشته تأثیر فردوسی با اجرای هر برنامه خود فصلی در تاریخ تأثیر ایران می گشود و در همان حال که دیگران خود را برای خواندن و آموختن آن فصل آماده می کردند او فصل تازه ای را آغاز می کرد و راه نوی را در پیش پای آنان می نهاد. این بار هم تأثیر فردوسی به فصل جدیدی دست می یابد و برای نخستین بار یک نمایشنامه «فانتزی» را به روی صحنه می آورد. پرنده آبی نمایشنامه ایست که بزرگترین تأثیرهای دنیا در اجرای آن دچار تردید می شوند. زیرا صحنه های دشوار، دکورهای عالی عظیم و مخارج هنگفتی که برای تجسم این نمایشنامه لازم است با نتایجی که تماشاچیان از آن

مهین اسکویی از ۱۶ سالگی در تأثیر فردوسی همکار نوشین بود
مهین اسکویی هنرپیشه، مترجم و کارگردان گرانبمای ایران در دیماه سال ۱۳۸۴ در گذشت. خوشبختانه قبل از درگذشت او خانم مژگان رود بارانی فیلمی با عنوان «بودن در سکوت» از آخرین سالهای زندگی مهین ساخته است که در جشنواره تورنتو و وین به نمایش گذاشته شده و روزنامه کیهان چاپ لندن شماره ۱۱۹۰ تاریخ ۱۷ ژانویه ۲۰۰۸ عکسی از مهین و مژگان همراه با مطالبی پیرامون زندگی مهین اسکویی چاپ کرده است. در این مقاله می خوانیم: از جمله اینکه مهین اسکویی از معدود زنان هنرمندی است که در سن ۱۶ سالگی در تأثیر فردوسی پا به صحنه نمایش گذاشت و زیر نظر عبدالحسین نوشین آغاز به کار کرد و به کارگردانی او در نمایشنامه پرنده آبی در نقش گربه ظاهر شد. او پس از ازدواج با مصطفی اسکویی به روسیه و سپس به آلمان سفر کرد و در بازگشت با همکاری او تأثیر آناهیتا را بنیان گذاشت. مهین آثار متعدد ارزشمندی درباره هنر نمایش ترجمه کرد و خود نیز در قالب بازیگر یا کارگردان با بازیگرانی مشهور همبازی شد.

این نظر تاکنون در هیچ یک از تأثیرهای دنیا نتوانسته اند پرنده آبی را به طور کامل نمایش دهند.

تأثیر مسکو هم که برای نخستین بار و به کامل ترین صورت این نمایش را بر روی صحنه آورد بیشتر از هفت تابلوی آن را نمایش نداد با در نظر گرفتن این نکات اکنون می توانید به میزان جسارت و همت تأثیر فردوسی و به خصوص آقای نوشین که در محیط ما با این فقر هنری و قلت وسایل دست به چنین کار دشواری زده اند پی ببرید.

خود آقای نوشین دشواری کار و سختی راه را خوب میدانند و از این نظر می گویند: برای ما کافیست که بدانیم نمایشنامه پرنده آبی را مسخره نکرده ایم. در جواب آقای نوشین من بی تردید می توانم بگویم که نه تنها نمایشنامه مسخره نشده بلکه تا سرحد امکان حق آن ادا گردیده است.

ما درباره این نمایش از نظر فنی در شماره های آینده بحث خواهیم کرد و در این شماره فقط درباره نمایشنامه پرنده آبی سخن می گوئیم، نمایشنامه پرنده آبی را در سال ۱۹۰۸ موریس مترلینگ نویسنده و فیلسوف بلژیکی نوشته است.

موریس مترلینگ پس از نمایشنامه نامبرده کتابهای بسیار دیگر هم نوشته که بعضی از آنها مانند اندیشه های یک مغز بزرگ به فارسی هم ترجمه شده است اما چندی پیش دچار اختلال حواس گردیده و اکنون در یکی از بیمارستانهای آمریکا به سر می برد.

پرنده آبی چنانکه از اسم آنها پیداست نمایشنامه ای است فانتزی که اصل آن در ده تابلو «پنج پرده» تنظیم شده است. نام نمایشنامه از نام پرنده آبی رنگی که در آمریکای جنوبی یافت می شود و مردم آن سامان، آن را نشان خوشبختی می دانند، گرفته شده است موضوع دنباله مطلب در صفحه ۸

جز یک فیلم از آن تهیه نشده و بیش از چند بار آنها هم طور ناقص به روی سن تأثیر نیامده است.

گشایش تأثیر سعدی عرصه هنر نمایشی شاگردان نوشین بود

تأثیر فردوسی پس از نمایش «پرنده آبی» در بهمن ماه سال ۱۳۲۷ نمایشنامه «چراغ گاز» را به صحنه برد ولی چند روزی بیشتر روی صحنه نمانده بود که با تیراندازی به شاه در دانشگاه تهران به تاریخ ۱۵ بهمن نوشین و حسین خیرخواه به زندان رفتند و تأثیر فردوسی بی نوشین ماند. در آبانماه ۱۳۳۰ تأثیر سعدی به همت، پشتکار و سرمایه روانشاد عبدالکریم عمویی با حضور شاگردان نوشین افتتاح شد که درباره برنامه های آن سخن خواهیم گفت. در عکس فوق که نشانگر حضور مقامات مسئول آن روزگار است تقی زاده و حسین علا چهره های معروف دوران پهلوی اول و دوم در ردیف دوم دیده می شوند. بانویی که در ردیف جلو نشسته است حبیبه عامری شاعره سمنانی و همسر سرهنگ عامریست که در سالهای پس از انقلاب درگذشت.

گفتم ناقص زیرا تجسم بعضی تابلوهای این نمایشنامه مثل تابلوی دنیای آینده، در روی سن ممکن نیست. از

روی همین حساب با آنکه چهل سال از نوشتن این نمایشنامه می گذرد تا آنجا که من اطلاع دارم تاکنون

یک خدا، یک پیام، یک دین

کدام دین؟

با اینکه آداب و رسوم ادیان متفاوت هستند ولی یکتا پرستی اصل و اساس تمام ادیان است

یگانگی ادیان

قرآن ۴۲:۱۳

او همان دینی را برای شما مقرر کرد که برای نوح مقرر کرد و آنچه ما بر تو وحی کردیم و آنچه برای ابراهیم، موسی و عیسی مقرر نمودیم: «شما باید از همین یک دین پیروی کنید و آن را فرقه فرقه نکنید...»

کتاب مقدس-مقرس ۱۸-۱۷:۱۰

چون به راه می رفت، شخصی دوان دوان آمده، پیش او زانو زده، سؤال نمود که «ای استاد نیکو چه کنم تا وارث حیات جاودانی شوم؟»
عیسی بدو گفت: «چرا مرا نیکو گفتی و حال آنکه کسی نیکو نیست جز تنها خدا.»

تثنیه ۵-۶

ای بنی اسرائیل گوش کنید: «پروردگار خدای ما خدائست یکتا. او را با تمامی دل جان و توانایی خود دوست بدارید»

یسنا ۷:۲۴

پس من با راستی و درستکاری می خواهم که تنها تو (ای خدا) پناه و یار من باشی

جمعیت یکتا پرستان ۷۵۷۰-۹۱۶ (۴۰۸)

www.masjiduntucson.org

www.submission.org

سام فینی

مشاور املاک و وام (سانفرانسیسکو، سن حوز و بی اریا)

❖ خرید Buy ❖ فروش Sell ❖ وام Finance

Berkeley Mixed Use	Triplex, Berkeley	Daly City, Florist Business
Nicely remodeled Store Front with 2 Apartments on The Top, 2BR/2BA each. All New Roof, Windows, Doors, Kitchens, Baths, Appliances, Electrical, Plumbing & more. Offered: \$1,199,000	Location, Cash Flow, Investment! Gorgeous 3 plex in nice location of Berkeley with cash flow. On 1BR/1BA & Two 2BR/1BA & 3 car parking. Separated gas & electric meters. Offered: \$768,000	Over 30 Years of Operation, Great Cash Flow, Long or Short Term Lease Possible, \$1,600 per month rent & \$79,000 for business Including Inventory, Coolers, Tools & More! Offered: \$79,000
Daly City	Daly City	Daly City
3BR/2BA Up & Unwarranted 1BR/1BA Downstairs, 1800 Sq.Ft., Nicely Remodeled Kitchen, Baths, 2 Car Garage Side by Side, Unbelievable Ocean View, Hurry, Won't Last Long! Offered: \$789,000	Westlake Olympic #1 House, 1st time on the market near 40 years! 4+BR, 2.5 BA Including One Master, 2600 Sq.Ft Living Area, 3 Car Garage Tandem, Formal Dining Room, Professional Series stainless Appliances & double sink, refrigerator, stove & dishwasher, cabinetry, marble fireplace & Updated Bathrooms. Offered: \$920,000	4BR/3BA Including One master, 2220 Sq. Ft living area, Beautifully remodeled gourmet kitchen W/breakfast Nook & Island, Formal Dining Room, Professional Series stainless Appliances & double sink, refrigerator, stove & dishwasher, cabinetry, marble fireplace & Updated Bathrooms. Offered: \$935,000

(650)834-1586

www.samfini.com
Email: farsi@samfini.com
Fax: (650) 991-3630

COLDWELL BANKER
DCP
(650) 834-1586

Sam Fini
Realtor/Loan Specialist
San Francisco Bay Area